

Liza Ferschtman, Ivan Karizna & Storioni Trio

Vurige liefde

Uitvoerenden

Storioni Trio

Liza Ferschtman

viool

Ivan Karizna

cello

Tomoko Akasaka

altviool

Janne Valkeajoki

accordeon

Programma

Clara Schumann (1819-1896)

Pianotrio in g opus 17 (1846)

Allegro moderato

Scherzo: Tempo di Minuetto - Trio

Andante

Allegretto

Anibal Troilo (1914-1975)

arr. **Osvaldo Golijov** (1960)

Responso

Astor Piazzolla (1921-1992)

Le Grand Tango (1982)

Robert Schumann (1810-1856)

arr. **Theodor Kirchner** (1823-1903)

Romanze op. 28 nr. 2 (1839)

versie voor pianotrio in B.

Johannes Brahms (1833-1897)

Pianokwintet in f opus 34 (1861/64)

Allegro non troppo

Andante, un poco adagio

Scherzo: Allegro

Finale: Poco sostenuto - Allegro non troppo - Presto non troppo

Pauze

Programmatoelichting

‘Ik geloof niet aan de feminiene vorm van het woord schepper.’ Zo. Dat zei de beroemde dirigent Hans von Bülow eventjes. ‘Een componiste zal er nooit bestaan.’ En hoewel ze heel wat in haar mars had, leek het erop alsof **Clara Schumann** hem nog gelijk gaf ook: ‘een vrouw moet niet willen componeren – geen vrouw kon het, zou het dan mijn roeping zijn? Dat zou arrogant zijn.’ Maar dan toch. Von Bülows uitspraak lag in het verlengde van hoe men in de 19e eeuw dacht over componerende vrouwen. Goddank heeft Clara Schumann zich over die opvatting en de onzekerheden over haar eigen kwaliteiten heen gezet. Ze schreef toch nog een aardig oeuvre, van zo’n 30 werken.

Het bevat liederen en vooral pianomuziek – ze was een van de grootste pianisten van haar tijd. Dit plus 1 pianoconcert, 1 concertino en 1 pianotrio; verder geen instrumentale muziek. Het trio componeerde ze in 1846, 26 was ze. Ze bracht het zelf op 17 januari 1847 in première op een Weense tournee. En wat bleek nu? Ze had meer succes dan degene die tegenwoordig veel bekender is en bovendien een man, haar echtgenoot Robert Schumann. De pers over het trio: ‘Het werk [...] toont een kalm meesterschap van het formele artistieke medium die we niet van een vrouwelijke componist hadden verwacht’...

Osvaldo Golijov (spreek uit: Golixov) is Argentijns, maar heeft een Roemeense moeder en een Oekraïense vader. Thuis, in La Plata in Argentinië, werd hij omgeven door klassieke kamermuziek, joodse liturgische muziek en klezmer. En niet te vergeten de tango’s van de componist die straks na hem klinkt: Astor Piazzolla deed het goed bij de jonge Golijov. Golijov studeerde piano en compositie in La Plata, in Jerusalem en behaalde tenslotte zijn PhD aan de University of Pennsylvania bij George Crumb. Hij schreef grote werken zoals een *Marcus Passie* en de opera *Ainadamar*. Voor *Responso* bewerkte hij een stuk van *tanguero* Anibal Troilo.

Astor Piazzolla en tango: lijken synoniemen.

Piazzolla bevrijdde de Argentijnse tango. Hij ergerde zich aan de passiviteit, het monotone karakter en de beperkte vorm. Daarom bezwangerde hij haar met nieuwe Westerse technieken, met Stravinsky, Bartók, Ravel en met de jazz. Dat kwam hem soms op levensgevaarlijke confrontaties met Argentijnen te staan die zich in hun tradities voelden aangetast. Het opende in Europa evenwel de ogen voor muziek die te eenzijdig bekend was. *Le grand tango* uit 1982 werd in talloze arrangementen bekend.

Voor Clara waren ze, de *Drei Romanzen* die **Robert Schumann** in 1839 schreef. Of? Getrouwd waren ze nog niet. Het was in die tijd nog touwtrekken met Clara’s vader Friedrich Wieck, die een verbintenis van zijn briljante dochter met de onbekende pianist en componist volstrekt niet zag zitten. Maar nu, na jaren, was er dan toch eindelijk uitzicht op een huwelijk en Schumann bloeide op. Zo hoog had hij Clara zitten, dat hij aan de opdracht van de romances twijfelde: ‘niet goed genoeg en jou niet waardig.’ ‘Maar je moet toch iets aan je bruid opdragen, en ik ken niets tederders dan deze 3 romances,’ aldus Clara. Nee: ‘ze zijn waarachtig niet goed genoeg voor zo’n meisje’, daar bleef Schumann bij en hij droeg ze op aan de muziekminnende Heinrich II, graaf Reuss zu Köstritz. Zijn eerste liederencyclus *Myrthen* verscheen wel met een opdracht aan Clara.

‘Eckpfeiler’ (hoeksteen) van het romantische repertoire, **Brahms’** donkere, broeiende Pianokwintet. Nu wel. Maar wat had Brahms er destijds zelf een moeite mee. Vóór hij het wist ging het mis. ‘Zoals het kwintet nu is, wil ik het niet uitvoeren – maar alleen omdat ik hoop dat je hier en daar wat grofheden verandert die zelfs mij te bar zijn en het coloriet wat uitdunt.’ Schreef violist Joseph Joachim, Brahms’ vriend en collega. Brahms begreep het wel, hij bracht lange tijd geen noot meer in de openbaarheid. In stilte zwoegde hij verder, zoals op dit afgekeurde strijkkwintet met twee celli dat pas drie jaar later, via het tussenstadium van een sonate voor 2 piano’s, als *Pianokwintet opus 34* de rust van de voltooiing vond. (*Stephen Westra*)

Programmatoelichting

Het **Storioni Trio** wordt gezien als een van 's werelds toonaangevende pianotrio's. Het ontleent zijn naam aan de Laurentius Storioni-viool uit 1794 die primarius Wouter Vossen bespeelt. Het trio werkte met musici als Isaac Stern en Menahem Pressler. Het trio bestaat nu 30 jaar, maar: 'Wij worden permanent gedreven door enthousiasme over de volgende stap. Dat geeft energie.' - **Liza Ferschtman** (Hilversum, 1979) had vanaf haar 5e les van Philipp Hirshhorn, studeerde in Amsterdam bij Herman Krebbers, in Philadelphia bij Ida Kavafian en in Londen bij David Takeno. In 1997 won ze het Nationaal Vioolconcours 'Oskar Back' en in 2006 ontving ze de Nederlandse Muziekprijs. Ze soleerde bij vrijwel alle Nederlandse orkesten en ook bij het London Philharmonic Orchestra, de orkesten van Dallas, San Francisco, Boston en Hongkong en meer. Ze werd in 2021 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. – Afkomstig uit Wit-Rusland, woont de cellist **Ivan Karizna** (1992) nu in Frankrijk.

Hij won o.a. de bronzen medaille van het Internationaal Tsjaikovski-concours; in 2017 eindigde hij als 5e bij de Koningin Elizabethwedstrijd voor cello én ontving de Publieksprijs. Ivan bespeelt de 'ex-Tortelier' cello, gebouwd in 1760 door Bartolomeo Tassini. – **Tomoko Akasaka** studeerde aan het conservatorium van Genève bij Nobuko Imai. Ze is eerste prijswinnares van de 12e Japan Classical Music Competition en werd derde bij de 53e ARD Wettbewerb. Tomoko trad op met orkesten als het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks en Camerata Baltica en was in kamermuziek te horen met o.a. Mstislav Rostropovitsj, Gidon Kremer en Patricia Kopatcinskaja. – Na zijn studie aan de Sibelius Akademie in Helsinki, stond **Janne Valkeajoki** als accordeonist én dirigent op de podia. Wonderlijk fris, zijn musicus-zijn; tijdloze klassiekers als Ravels *Le tombeau de Couperin*, de *Engelse suites* van Bach en werk van Rameau vertolkt hij even overtuigend als de vele nieuw geschreven werken die hij in opdracht gaf.

Binnenkort in Muziekgebouw Eindhoven

Ma 9 jun

Camerata Salzburg & Janine Jansen

Janine schittert in Mendelssohn

Wo 1 okt

Zemlinsky Quartet & Pieter Wispelwey

Schuberts Strijkkwintet

Zo 23 nov

Sabine Meyer, Nils Mönkemeyer & William Youn

Afscheidstournee Sabine Meyer

Zullen we Vrienden worden?

M•Friends draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.

